

Hyvän huomisen tekoja

Ideavihkonen yhdistyksille ja yhteisöille

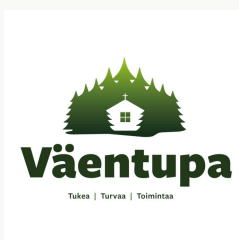
Sisällys

Miltä näyttää hyvä huominen?

Kiertotalousteot

Luontoteot

Ilmastoteot

Miltä näyttää hyvä huominen?

Miltä maailma näyttää viiden, kymmenen tai 50 vuoden päästä? Sitä emme vielä tiedä, voimme vain kuvitella!

Mitä kauempana tulevaisuus siintää, sitä vaikeampi sitä on hahmottaa.

Mutta varmasti me kaikki toivomme kestävämpää ja parempaa tulevaisuutta.

Omassa yhteisössä tai yhdistyksessä voi tietoisesti ryhtyä tekemään tekoja, jotka luovat parempaa huomista.

Tekojen ei aina tarvitse olla suuria ollakseen vaikuttavia tai merkityksellisiä. Tekojen merkitys korostuu, mitä useampi niitä tekee ja mitä useammin niitä tehdään.

Tässä viikkosessa on ideoita erilaisiin kiertotalous-, luonto- ja ilmastotekoihin, joita voi toteuttaa yhdistysten

tai yhteisöjen illanvietoissa, tapahtumissa ja talkoissa. Yhdessä tekeminen luo toiveikkuutta, iloa ja yhteenkuuluvuutta. Teot ovat helppoja toteuttaa, useimpien tekeminen vaatii vain vähän valmisteluja.

Tärkeintä on kokoontua yhteen ja ryhtyä tekemään.

Hyvää huomista rakennetaan tämän päivän teoilla!

Kiertotalousteot

Kiertotalouden periaatteisiin kuuluvat mm. tuotteiden elinkaaren pidentäminen, uudelleenkäyttö ja kierrätys sekä palvelut omistamisen sijaan. Tavoitteena on säästää luonnonvaroja, ehkäistä jätteen syntyä ja hillitä ilmastonmuutosta.

Kiertotaloustekoja on mukava tehdä porukalla. Yhdessä voidaan mm.

- Korjata, tuunata ja päivittää tavaroita. Tavarat saavat lisää elivuosia.
- Kierrättää tavaroita. Tavarat saavat uuden omistajan ja pidemmän elinkaaren.
- Hyödyntää materiaaleja. Kun tuotetta ei voi enää käyttää sellaisenaan, hyödynnetään materiaaleja uusien tuotteiden raaka-aineina esim. käsitöissä ja askartelussa
- Jakaa, lainata ja vuokrata tavaroita toisille. Kaiken ei tarvitse aina olla omaa!

Fakta!

Suomalaiset kuluttavat luonnonvaroja lähes neljä kertaa niin paljon kuin olisi planeettamme kannalta kestävä.

Korjaustreffit

Järjestä kohtaamisia korjaamisen äärellä! Korjaustreffien ajatuksena on kokoontua yhteen ja korjata vertaistuen voimin vaatteita ja asusteita. Korjaustreffeillä rupertellaan ja rakennetaan maailmaa paikka paikalta ehjemmäksi. Vaatteiden korjaaminen pienentää merkittävästi kulutuksen aiheuttamia ympäristövaikutuksia.

Samalla se säästää rahaa ja yhdessä tekeminen on hauskaa.

Korjaustreffit voidaan järjestää non stop-periaatteella, jolloin jokainen tulla ja lähteä oman aikataulun mukaan. Kahvitarjoilu on kiva lisä, mutta ei välttämätön, sillä usein aika hurauttaa kuin siivillä ja kädet ovat kiinni käsitöissä.

Mitä tarvitaan?

- Mukava paikka pöytien äärellä tai nojatuoleissa ja sohvilla istuskeluun
- Parsinsieniä, parsinneuloja ja erivärisiä lankoja.
- Ompelukone, jos löytyy
- Voidaan myös sopia, että jokainen tuo tullessaan sen, mitä tarvitsee

Oivalluksia

Kokoontumispaikan on hyvä olla helposti lähestyttävä ja saavutettava.

Kannattaa kysyä kirjastolta tai kylätalolta, voisiko siellä kokoontua

Visible mending

Visible mending eli **näkyvä korjaus** on kiva käsityötrendi. Korjauspaikan annetaan reilusti näkyä ja siitä tehdään tarkoituksella näyttävä yksityiskohta. Korjaukset kertovat lempivaatteiden tarinaa siitä, kuinka vaate on tärkeä osa omaa persoonaa.

Esimerkiksi japanilaisella sashiko-pistelyllä tai värikkäillä paikoilla voi luoda persoonallista ilmettä ja leikitellä väreillä.

Leluvaihtokauppa

Leluvaihtokaupassa vanhat lelut, palapelit ja lautapelit vaihtavat omistajaa. Vaihtokaupan toimintaperiaate on yksinkertainen. Jokainen tuo tullessaan itselleen tarpeettomia leluja ja pelejä ja saa niitä vastaan setelin. Setelillä voi ostaa itselleen uuden lelun tai pelin.

Leluvaihtokauppa on hyvän mielen kauppa: Vaikka tulijalla ei olisikaan tuomisia, jokainen saa joka tapauksessa yhden tai useampia seteleitä, joilla voi ostaa leluja, jos valikoimasta sattuu löytymään mieluinen. Näin saadaan lelut oikeasti kiertämään.

Leluja voi kerätä jo ennakoon, jolloin leluvaihtokaupan ensimmäisillekin asiakkaille löytyy ostettavaa. Ylijääneet lelut voi toimittaa paikalliselle hyväntekeväisyyskirppikselle tai säästää seuraavaa kertaa varten.

Mitä tarvitaan?

- Sopiva huone, joka muuntuu kaupaksi
- Pöytiä myytävillä tavaroille
- Leikkiseteleitä
- Leikkikassakone

Oivalluksia

Leluvaihtokaupassa lelun rahallisella arvolla ei ole väliä, kun lelu on vain mieluinen.

Ja kun kaupasta saa ”ostaa” vain tietyn määrän leluja, ostosta joutuu harkitsemaan hyvin tarkkaan.

Idea

Vaihtokaupan voi perustaa myös muulla teemalla, esim. vaatteet, urheilu- ja harrastevälineet, käsityötarvikkeet, taimet, aikakauslehdet ja työkalut.

Repair Cafe

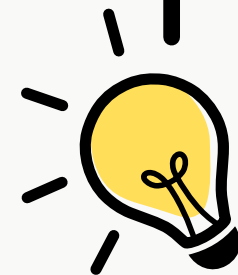
Löytyisikö kylätalolta tai koululta huone, jonne voisi luoda oman Repair cafeen?

Maailmalla suosituiksi tulleet Repair Cafeet ovat yhteisöllisiä kokoontumispaikkoja, joissa voidaan korjata, tuunata, ommella ja nikkaroida. Tiloissa on erilaisia työkaluja vapaasti käytettävissä. Ajatuksena on, että näin voidaan pidentää tuotteiden käyttöikää. Käyttäjien ei myöskään tarvitse hankkia omaksi kaikenlaisia työkaluja, kun niitä voidaan jakaa yhdessä toisten kanssa. Repair Cafeen periaatteisiin kuuluu vertaisoppiminen: jokainen tuo paikan päälle omaa osaamistaan ja oppii toisilta uutta.

Repair Cafe voi olla avoinna sovittuina aikoina tai tilaa voi myös varata omaan käyttöön helpon varausjärjestelmän avulla. Mitä enemmän tilat ovat käytössä, sen parempi!

Mitä tarvitaan?

- Sopiva tila, jossa saa touhuta ja askarrella
- Pöytiä ja tuoleja
- Kiinnostuksen mukaan erilaisia työkaluja ja -välineitä, kuten ompelukone, akkuporakone, saha, vasara
- Erilaista materiaalia, kuten puuta, kangasta

Oivalluksia

*Materiaalien
ja työvälineiden
monipuolisuus innostaa
erilaisia ihmisiä tulemaan
paikalle.*

Ekotupa Laukaassa

Laukaaseen perustettiin Ekotupa erään kerrostalon kellaritiloihin. Tiloihin on saatu lahjoituksena paljon erilaista materiaalia ja työkaluja, kuten kangaspuut, ompelukoneita, saumuri, akkuporakoneita jne. Ekotupa on ollut viikoittain auki ja siitä on tullut yhteisöllinen kohtaamispaikka.

Lainaamo

Lainaamo on jakamistaloutta parhaimmillaan. Yhteisestä lainaamosta voi kuka tahansa lainata käyttöönsä harrastusvälineitä, retkeilyvälineitä, tekstiilipesureita, mehumaijoja tai muita tarvikkeita, joille muutoin on käyttöä vain harvoin.

Usein lainaamon tavaroita löytyy ihmisiltä ja yhdistyksiltä ylimääräisenä.

Yksinkertaisimmillaan lainaamo voi olla nettisivu, jonne kootaan lista kylän lainattavista tavaroista kuvineen ja hintoineen sekä yhteystietoineen.

Lainattavat tavarat voidaan myös koota fyysisesti yhteiseen paikkaan esim. kylätalolle ja lainaamolle valitaan vastuhenkilö, joka ottaa vastaan varauksia ja huolehtii maksuliikenteestä, jos maksua halutaan pyytää.

Lainaamo voi olla myös digitaalinen valmiilla alustalla. Tuotteet voidaan laittaa lainattaviksi/ vuokrattaviksi esim. Hyggloon tai Lainappiin. Ilmoittaminen on ilmaista ja provisio peritään toteutuneesta vuokrauksesta.

Hygglo

Hygglo on norjalainen yritys ja Euroopan suurin vertaisvuokrauspalvelu. Hygglon vertaisvuokrauspalvelu toimii sekä sovelluksena että verkkosivustona.

Hygglo - Laita tavarasi vuokralle ja vuokraa itse muilta.
www.hygglo.fi

Lainappi

Lainappi on tamperelainen yritys, jonka vertaisvuokrauspalvelu toimii mobiilisovelluksen kautta. Palvelua voivat hyödyntää sekä kuluttaja- että yritysasiakkaat.

Lainappi -vuokraussovellus
www.lainappi.fi

Laukaan kirkonkylän lainaamo

Hyvän huomisen kylät -hankkeessa käynnistyi ajatus lainaamosta Laukaan kirkonkylälle.

Lainaamotoimintaa varten haettiin erillinen hankerahoitus ja nykyään lainaamolla on oma verkkokauppa www.vaentupa.fi/lainaamo

Lainaamossa on sekä vuokrattavia että täysin ilmaiseksi lainattavia tuotteita. Lainaamo on kaikille avoin.

Kestävän joulun työpaja

Ihana joulutunnelma syntyy yhdessä puuhaamalla. Kierrätysmateriaalista voi loihkia suloisia enkeleitä, tuikkivia tähtiä, lempeitä joulutervehdyksiä ja salaperäisiä paketteja. Kukapa uskoisi, että kestävän ja kauniin joulun taika piilee vanhoissa kirjoissa, napeissa, vessapaperin hylsyissä ja tapettirullissa?

Järjestä Kestävän joulun työpaja non stop-periaatteella! Osallistujat voivat siis tulla ja lähteä, kun heille parhaiten sopii. Työpajassa on useita pajapöytiä, joissa voit askarrella joulukoristeita, joulukortteja ja lahjapaketteja. Osa askarteluista kannattaa suunnitella helpoiksi, jotta mukaan voi ottaa perheen pienimmätkin mukaan. Materiaalia voi kerätä ennakkoon ja pyytää myös osallistujia tuomaan materiaalia kaappien kätköistä.

Sopivaa kierrätysmateriaalia on mm. vanhat kirjat, paperikassit, sanomalehdet ja aikakauslehdet, vessapaperin hylsy, vanhat napit, vanhat joulukortit.

Mitä tarvitaan?

- Tila, jossa on riittävästi pöytiä ja tuoleja
- Glögiä ja pipareita tai muita jouluisia herkuja
- Helppoja askarteluohjeita
- Jouluista taustamusiikkia varten kaiutin tms.

Oivalluksia

Kestävän joulun työpaja innostaa kaikenikäisiä joulun odottajia.

Paperienkelit

<https://www.meillakotona.fi/artikkelit/paperienkelit>

Joulupallot

www.lily.fi/blogit/medde-xoxo/diy-joulupallot/

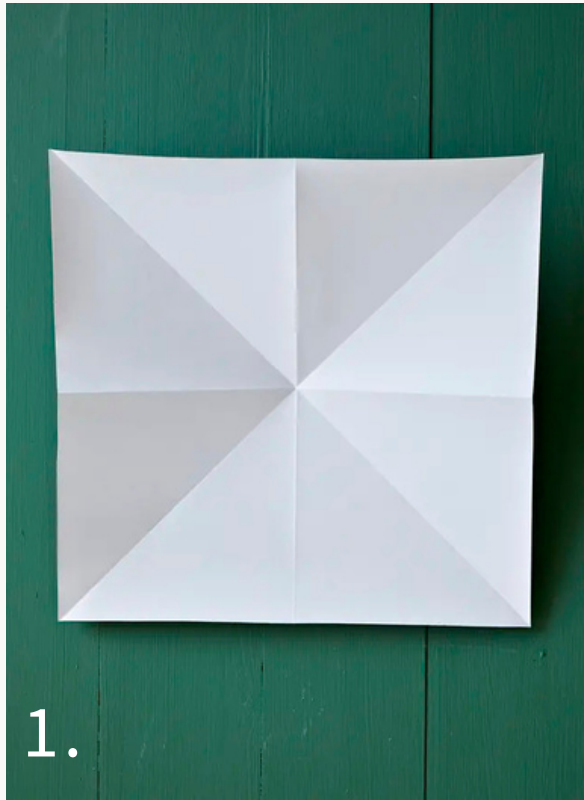
Lumihiutaaleet

<https://kotiliesi.fi/kasityo/askartelu/joulun-halvin-koristeidea-lumihiutale-vessapaperihylsyista/>

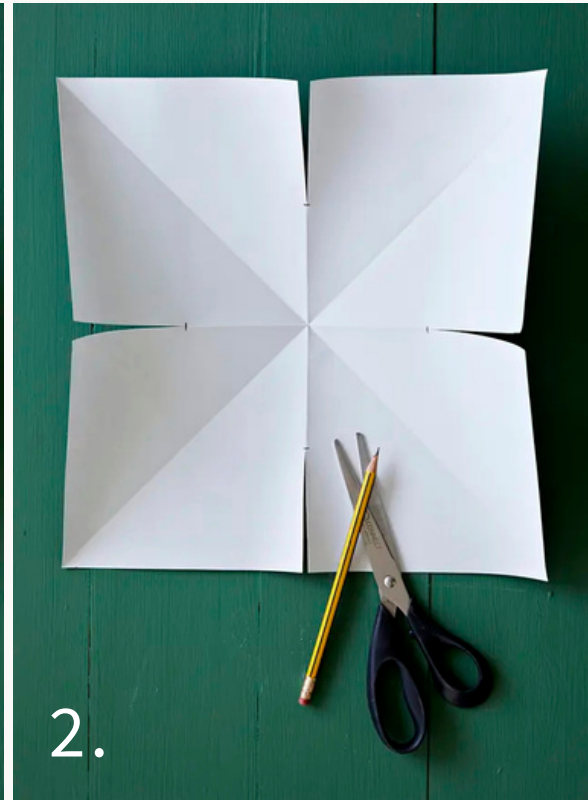

Kaunis ikkunatähti tapetista

Ohje: www.meillakotona.fi

1.

2.

3.

4.

5.

6.

1.

Leikkaa paperista neliön muotoinen pala. Mallitähti on kooltaan 32 x 32 cm, isoon ikkunatähteen on käytetty koko tapettivuodan leveys. Taita paperi ensin puoliksi molempiin suuntiin oikeat puolet vastakkain ja sitten kolmioksi molempiin suuntiin nurjat puolet vastakkain. Kun avaat kolmion, taitoksilla on saatu joulutähden tähtimäinen muoto. Painele taitteet napakasti.

2.

Käännä paperin kuviopuoli alaspäin. Merkkää kynällä vaaka- ja pystytaitoksien puoliväleihin merkit. Leikkaa paperiin viillot piirtämiisi merkkeihin asti.

3.

Kun taitat leikkaamasi viillon kulmat keskelle yhteen toisiaan vasten, siitä muodostuu sakara. Tee näin kaikille neljälle kulmalle.

4.

Levitä liimaa jokaisen sakaran toiselle puolelle ja paina puoliskot tiiviisti yhteen. Käytä pyykkipoikaa apuna. Nyt puolet joulutähdestä on valmiina. Tee joulutähden toinen puoli samalla tavalla.

5.

Levitä liimaa joulutähden sakaroiden tyveen, tippa kummallekin puolelle, jotta voit yhdistää tähden molemmat puolet painamalla ne yhteen.

6.

Pujota neulalla ripustussiima yhteen sakaraan.

Luontoteot

Maapallomme tarvitsee hyvinvoivia ja monipuolisia luonnonympäristöjä, joissa elää runsas kasvi- ja eläinlajien kirjo. Luonnon monimuotoisuus mahdollistaa elämämme maapallolla ja olemmekin täysin riippuvaisia luonnon toimivuudesta. Luontomme ei vain enää voi kovin hyvin.

Luontokato on maailmanlaajuinen ongelma, mutta se on aina myös paikallinen: suomalaisen luontokadon ovat aiheuttaneet suomalaiset. Onneksi luontokadon ehkäisemiseksi voidaankin myös toimia paikallisesti.

Luontoteot ovat konkreettisia toimia luonnon monimuotoisuuden ja elinympäristöjen suojelemiseksi tai ennallistamiseksi.

Fakta!

Luonnonvarojen ylikulutus on suurin syy luontokatoon. Turhan kulutuksen vähentäminen on siten myös luontoteko.

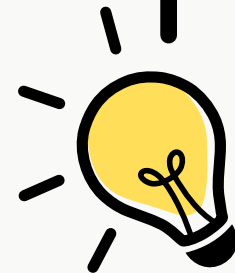
Linnuille talviruokaa

Autetaan yhdessä lintuja selviämään talven yli! Lintujen talviruokinta on paitsi tärkeää linnuille, myös hauska harrastus. Kun omalla pihalla on ruokintapaikka, lintuja pääsee tarkkailemaan helposti ja oppii tunnistamaan eri lajeja.

Lintujen talviruokintatyöpajassa tuunataan kierrätysmateriaalista kivoja ruokakippoja, jotka jokainen voi ripustaa omalle ruokintapaikalleen. Lintuherkkuja voi tehdä sulattamalla rasvaa ja sekoittamalla sen joukkoon erilaisia siemeniä ja pähkinöitä. Muottina voi käyttää maitopurkkeja, kukkaruukkuja, kakkuvuokia tai mitä tahansa tyhjiä astioita tai esimerkiksi kahvikuppeja, jotka ripustetaan kahvasta roikkumaan. Erilaisia seoksia voi kokeilla mielensä mukaan ja testata, mikä toimii.

Mitä tarvitaan?

- pöytä ja tuoleja
- keittolevyjä
- kattiloita
- Vanhoja kahvikuppeja, kukkaruukkuja, maitopurkkeja jne.
- erilaisia siemeniä
- kookosrasvaa ja ruokaöljyä

Huom!

Käytä vain kotimaisia linnunsiemeniä, joiden siemenet ovat peräisin Suomessa viljellyistä kasveista! Ulkomaiset siemenseokset voivat sisältää vieraslajien siemeniä, jotka päätyvät maahan ruokintapaikan alle tai lintujen kuljettamana laajemmallekin, missä ne saattavat itää ja levitä luontoon.

Opi tunnistamaan linnut
[www.birdlife.fi/
lintuharrastus/100lintulajia/
opi-tuntemaan/](http://www.birdlife.fi/lintuharrastus/100lintulajia/opi-tuntemaan/)

Ruokakippojen ohje
www.yle.fi/a/20-306795

Siivoustalkoot

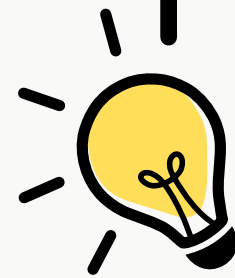
Putsataan yhdessä kirkonkylän katujen varret, pientareet, rannat, ojat, lähimetsät ja puistot puhtaaksi roskista! Siivoustalkoot voi järjestää mihin aikaan vuodesta vain, mutta eniten roskaa löytyy keväällä lumien sulettua. Talven jälkeen ja lumien sulettua maassa lojuu kevään kukkasten seassa yhtä sun toista sinne kuulumatonta: karkkipaperia, pusseja, nikotiinipurkkeja, tupakantumppeja ja take away -kuppeja.

Roskien kerääminen on hyvää hyötyliikuntaa kaiken ikäisille ja siivousurakan jälkeen on kiva juoda yhdessä talkookahvit.

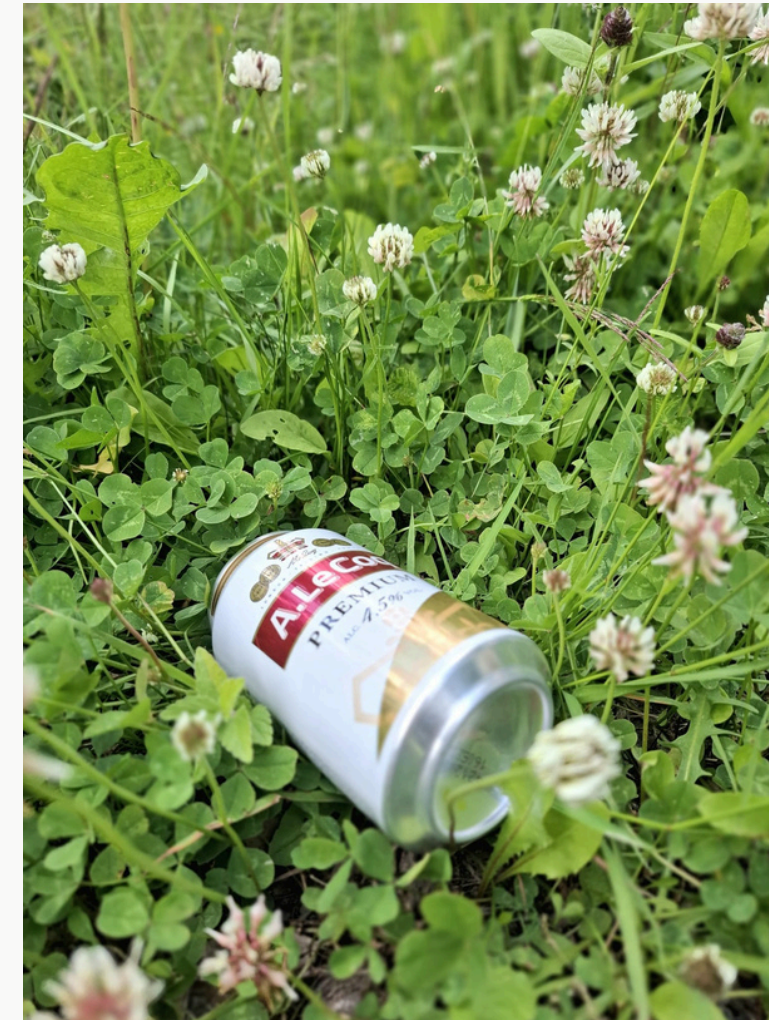
Mitä tarvitaan?

- Käsineitä
- Roskapusseja
- Roskapihtejä
- Kahvia ja teetä
- Pientä naposteltavaa
- Käsidesiä

Fakta!

Alumiininen juomatölkki ei maadu vaan hajoaa luonnossa hitaasti. Hajoamiseen voi kulua jopa 200-500 vuotta.

Idea

Siivoustalkoisiin osallistuneiden kesken voi arpoa jonkun kivan yllätyspalkinnon. Palkinnon ei tarvitse olla kallis.

Vanhat grillipihdit toimivat mainiosti roskapihteinä.

Hyönteishotellityöpaja

Autetaan pölyttäjiä asuntopulassa!

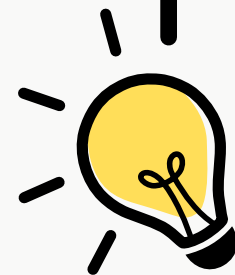
Koko perheelle sopivassa hyönteishotellityöpajassa valmistuu näppärästi kierrätysmateriaalista asuntoja pölyttäjähyönteisille. Materiaalit ovat edullisia ja hotelleja valmistuu helposti sarjatuotantona. Esimerkiksi vanhoista maitopurkeista saa tuunattua kivat kodit, jotka voi sisustaa ötököiden rakastamalla järviruo'oilla tai koiranputkilla.

Työpajaa varten kannattaa kerätä hyvissä ajoin sopivaa materiaalia, kuten järviruokoa tai koiranputkia. Muistathan tarkistaa jokaisen oikeudet!

Mitä tarvitaan?

- Vanha maitopurkki tms., vähintään 10 cm syvä
- Vesiliukoista maalia
- Järviruokoa tai koiranputkia
- Värikyniä
- Sakset
- Pensseli
- Liimaa
- Narua

Fakta!

Pölyttäjähyönteisten määrä ja monimuotoisuus on vähentynyt huolestuttavasti maailmanlaajuisesti, myös meillä Suomessa. Hälyttävän monia lajeja uhkaa sukupuutto ja syytä on monia, mm. saasteet, ilmastonmuutos, maankäyttö ja vieraslajit.

Katso ohje täältä:
www.yle.fi/a/20-299024

Vieraslajitalkoot

Vieraslajitalkoissa mieli virkistyy, keho saa liikettä ja luontoomme karanneet haitalliset vieraslajit kyytiä. Haitalliset vieraslajit ovat puutarhoista luontoon eksyneitä lajeja, jotka uhkaavat alkuperäisen luontomme monimuotoisuutta. Suomen vieraslajilain mukaan haitallisia vieraslajeja ei saa mm. päästää ympäristöön, kasvattaa tai edes pitää hallussa.

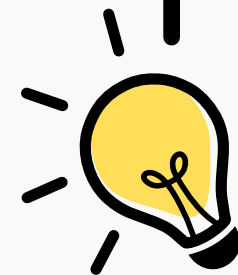
Jos lähiluonnossa kasvaa haitallisia vieraslajeja, kuten komealupiinia, kannattaa järjestää talkoot niiden torjumiseksi.

Huomaathan! Lupiini tulee torjua ennen kuin sen siemenet alkavat kypsyä.

Talkoolaisille kannattaa varata riittävästi juomista ja pientä purtavaa, sillä torjunta on paitsi palkitsevaa usein myös melko fyysistä.

Mitä tarvitaan?

- Suojaavat vaatteet
- Kumisaappaat
- Työhanskat
- Viikate tai ruhosakset (ei pakollinen)
- Juotavaa ja pientä naposteltavaa
- Talkookahvit

Oivalluksia

Lähiluonto on asukkaille tärkeä. Talkooväki lähtee innokkaimmin mukaan sellaisiin kohteisiin, jotka ovat itselle läheisiä ja merkityksellisiä.

Suomen vieraslajilain mukaan haitallisia vieraslajeja ei saa

- päästää ympäristöön
- tuoda maahan
- pitää hallussa
- kasvattaa
- kuljettaa
- välittää
- saattaa markkinoille
- myydä tai muuten luovuttaa

Lue lisää: www.vieraslajit.fi

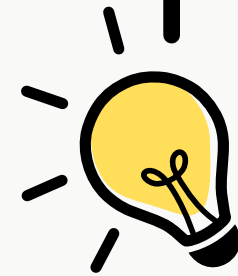
Kevätkukkia pörriäisille

Syksyn viiletessä on hyvä hetki miettiä seuraavaa kesää ja sen kukkaloistoa. Kevään ensimmäiset sipulikukat ovat paitsi ilon aihe ihmisille, myös elintärkeä ravinnonlähde talven jälkeen heräileville pölyttäjille, kuten kimalaisille ja perhosille. Sipulikukat tarjoavat talven ja alkukevään kylmyyden jälkeen elintärkeää mettä ja siitepölyä ennen muiden kasvien kukintaa.

Järjestä sipulikukien istutustalkoot! Kutsu porukka koolle, hanki pussillisia sipulikukia ja muutama lapio. Lapsetkin tykkäävät kaivaa kolosia maahan ja tiputella sipuleita kuoppaan. Istutustalkoiden jälkeen on kiva juoda talkookahvit joko ulkosalla tai siirtyä jo lämpimämpiin sisätiloihin.

Mitä tarvitaan?

- Kukkasipuleita
- Pieniä istutuslapioita
- Hanskat
- Talkoovästä

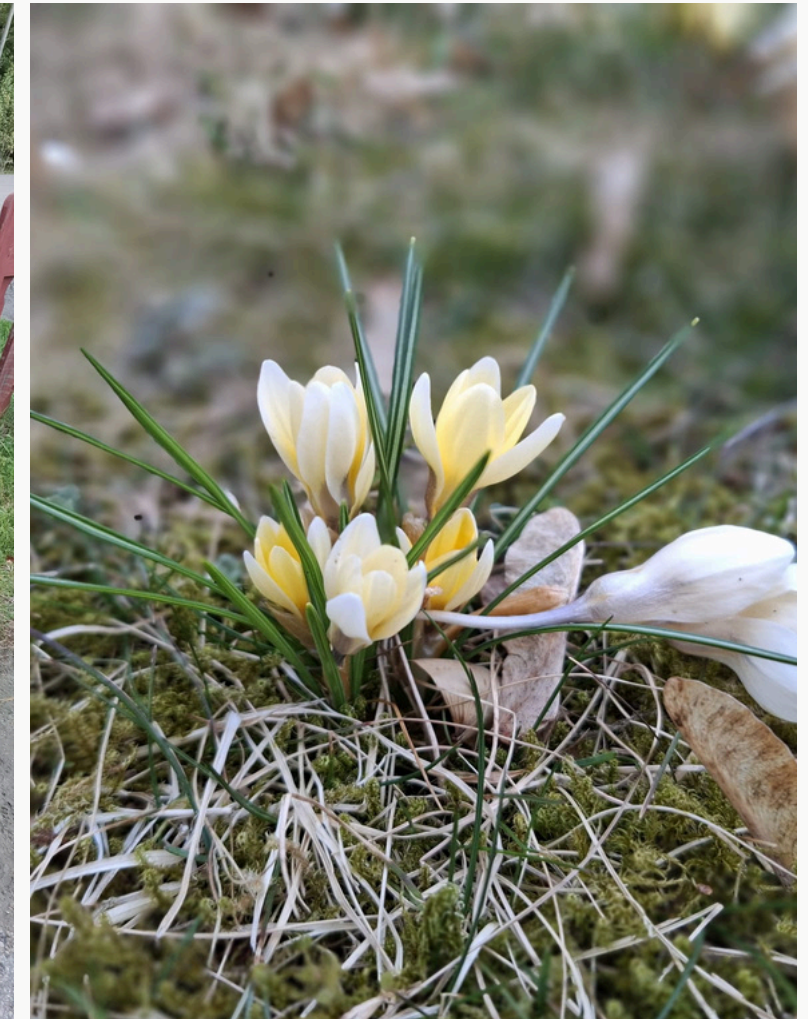
Oivalluksia

Kukkaloistoa kannattaa ihastella seuraavana keväänä yhdessä talkoolaisten kanssa. Yhteinen kahvihetki kevätauringossa on kiva idea!

Kukkia, joita pölyttäjät rakastavat:

- Krookukset
- Lumikellot
- Helmililjat
- Kevättähdet ja kirjopikarililjat
- Laukat

Perhosbaaripaja

Kukapa ei rakastaisi puutarhassa lenteleviä perhosia? Nehän ovat kuin lentäviä kukkasia värikkäine siipineen! Perhoset nauttivat eniten pihapiiristä, jossa kasvaa paljon luonnonkukkia ja pajuja. Keväällä ja syksyllä niille voi antaa ruoka-apua perhosbaarista.

Perhosbaarityöpajan järjestäminen on mukavaa puuhaa, joka sopii niin isoille kuin pienillekin. Itse cocktailin tekeminen on helppoa ja eri perhoslajeille voi kokeilla erilaisia juomasekoituksia. Yksinkertaisimmillaan baari on lasipurkkiin tai lautaselle tehty sekoitus, jossa on nokare hiivaa ja vahvaa sokeriliuosta. Liuokseen upotetaan sieni tai vaahtomuovi.

Kun neste alkaa käydä, se houkuttelee hyönteisiä.

Haluatko oppia tunnistamaan perhosia?

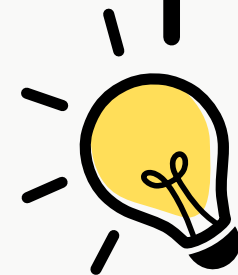
Kokeile tätä Luontoportin perhosopasta!

www.luontoportti.com/c/5/perhoset?sid=5

Mitä tarvitaan?

- Punaviiniä (holiton käy!)
- Fariinisokeria
- Hiivaa
- Metallilankaa tms. ripustukseen
- Lasipurkkeja
- Pesusieniä tai vaahtomuovia
- Saksia ja leikkureita

Ohje

www.fi/ala-villiksi/rakenna-perhosbaari/

Ilmastoteot

Luonnonvarojen ylikulutus on keskeinen syy myös ilmastokriisiin. Ilmastomuutosta aiheuttaa eniten erityisesti fossiilisten polttoaineiden käyttö energiantuotannossa, teollisuudessa ja liikenteessä. Fossiilisten polttoaineiden vähentäminen on siten ratkaisevaa ilmastomuutoksen hallinnassa.

Me kaikki voimme tehdä omassa arjessamme paljon ilmastoystävällisiä valintoja asumisen, liikkumisen, ruuan sekä kuluttamisen suhteen. Yhteisissä tapahtumissa, talkoissa ja illanvietoissa voidaan esimerkiksi tarjota kasvisruokaa ja kannustaa ihmisiä liikkumaan lihasvoimin.

Fakta!

Ylikulutus on sekä luontokadon että ilmastomuutoksen juurisyy.

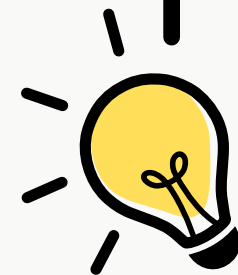
Syttyruusutyöpaja

Syttyruusujen tekeminen on helppoa ja rentouttavaa puuhastelua yhdessä. Syttyruusut auttavat tulisijaa syttymään puhtaammin eikä sytytysvaiheessa synny niin paljon pienihiukkasia. Kananmunakennot ovat oivallista materiaalia syttyruusujen tekemiseen. Niistä syntyy helposti kukkasen muotoinen sytyke - eikä ulkomuodolla lopulta niin väliä, kun nämä päätyvät kuitenkin uunin uumeniin. Vanhoja kynttilänjämää kannattaa ruveta jemmaamaan hyvissä ajoin.

Syttyruusutyöpaja on rentoa yhdessä oloa. Helppo näpertäminen rentouttaa ja valmiita ruusukkeita syntyy yllättävän nopeasti. Syttyruusutyöpajaan voi hyvin ottaa perheen pienimmäisetkin mukaan askartelemaan tai sitten voi viettää rennon illan aikuisten kesken höpötellen.

Mitä tarvitaan?

- Kananmunakennoja
- Steariinia, vanhoja kynttiläjämää
- Pihdit
- Keittolevy tai liesi
- Leivinpaperia
- Kattila, jossa voi sulattaa steariinia
- Mukavaa musiikkia taustalle
- Ehkäpä pientä naposteltavaa

Syttyruusujen ohje

www.kotiliesi.fi/kasityo/askartelu/nain-valmistat-napparat-sytykeruusut/

Vinkit tulisijan sytyttämiseen

- Käytä pieniä sytykkeitä, kuten kiehiset, pienet tikut, tuohi, sanomalehti tai syttyruusut
- Sytytä pienellä määrällä puuta
- Aloita pienikokoisilla puilla
- Lado polttopuut mieluummin vaakatasoon
- Lado puut ilmavasti
- Sijoita sytykkeet päälle tai alle arinaratkaisusta riippuen.

Pyöränhuoltopiste

Polkupyörä on oivallinen tapa liikkua paikasta toiseen. Jotta pyöräily olisi innostavaa, polkupyörän tulee olla kunnossa. Jokaisen pyöräilijän kannattaa opetella peruspyöränhuolto, joka on hyvä tehdä säännöllisesti pyöräilyn ahkeruudesta riippuen. Peruspyöränhuoltoon kuuluu pyörän ja ketjujen puhdistus, ketjujen rasvaus, jarrujen ja vaihteiden tarkistaminen sekä renkaiden täyttäminen.

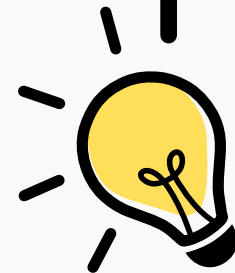
Järjestä pyöränhuoltopiste esimerkiksi jonkun toisen tapahtuman yhteyteen! Kannustat siten samalla kävijöitä tulemaan tapahtumaan kestävästi ja ilmastoystävällisesti.

Pyöränhuoltopisteellä tehdään helppoja pyöränhuoltotoimia, jotka eivät vaadi erityisosaamista. Isompien vikojen korjaaminen kannattaa jättää ammattilaisen huoleksi.

Mitä tarvitaan?

- Puhdistusaineita
- Rättejä
- Ketjurasvaa
- Pumppu

Oivalluksia

Pyöränhuolto on kivaa yhdessä tekemistä koko perheelle. Omin käsin huolletulla pyörällä kelpaa fillaroida!

Vinkkejä pyörän huoltoon

- Puhdista ja rasvaa ketjut säännöllisesti, vähintään noin kahden viikon välein. Huomaat eron!
- Varmista myös, että kello pirisee ja valot palaa. Pienillä varusteilla on iso merkitys pyöräilyn turvallisuuteen.
- Pyöräilyä ei tarvitse jättää talvellakaan, kun vaihtaa pyörään nastarenkaat. Pito paranee ja meno kevenee!

Hyvän huomisen kylät -hanke

Tämän vihkosen ideat ovat syntyneet ja toteutettu Hyvän huomisen kylät -hankkeessa vuosina 2024-2026. Hankkeen tavoitteena on ollut vähentää jätteen määrää, lisätä tavaroiden kunnostusta ja uusiokäyttöä, rohkaista ilmastotekoihin ja vaalia luonnon monimuotoisuutta Laukaan maaseudun kylillä, Valkolassa, Vehniällä ja kirkonkylällä.

Tavoitteena on ollut myös lisätä kyläyhteisöjen luottamusta toiveikkaaseen tulevaisuuteen sekä tunnistaa jokaisen oma mahdollisuus olla aktiivisena toimijana tavoitteen saavuttamisessa. Yhteistyö ja yhteinen tekeminen ovat olleet tärkeässä roolissa tavoitteiden saavuttamisessa.

Hankkeessa toteutettiin yhteensä yli 60 erilaista luonto-, ilmasto- ja kiertotaloustekoa.

Niistä innostavimmat on koottu tähän ideavihkoseen.

Hanke on saanut EU:n maaseuturahaston tukea Leader Jyväsräheltä.

